

Om skalkar locka . . .

I valduellen med Carl Bildt i juni förra året gjorde Ingvar Carlsson stor sak av ett uttalande i TCO-tidningen av en professor Paula Rayman om den svenska välfärdsstaten. Det visade sig inte vara något snilledrag. Få hade hört talas om professorn, och det visade sig senare att hon knappast tillhörde de mer lysande stjärnorna på den amerikanska akademikerhimlen.

I höstas var det dags igen. I tal efter tal, och i debatt efter debatt, viftade Ingvar Carlsson och Allan Larsson med citat från en professor Paul Krugman, som i Dagens Industri uttalat sig om riskerna med att förlita sig till dynamiska effekter av skattesänkningar.

Men denna gång hade Ingvar Carlsson lärt sig läxan från i somras. Paul Krugman är ingen vetenskaplig nolla utan en respekterad akademiker från MIT (Massachusetts Institute of Technology) som framförallt specialiserat sig på internationell handel.

Att det däremot skulle vara en ekonom för socialdemokrater att hylla i alla tänkbara tonarter förefaller mera märkligt. Och Ingvar Carlssons omfamning präglas nog snarare av desperat förtjusning över ett citat som kunde användas mot regeringen, än av någon djupare förtrogenhet med professorns hela spektrum av politiska rekommendationer.

1990 gav Paul Krugman ut en bok med titeln "The age of diminished expectations" där han beskriver den ekonomiska politik han anser vara realistisk för 1990-talet.

Professor Krugmans ekonomisk-politiska recept kan karakteriseras som snus-torr amerikansk mainstream economics. Han är en genuin representant för den

neoklassiska skolan inom national-ekonomin, möjligen kompletterad med en dosis politisk realism. Och den leder honom till en resignerad konservativ attityd: det blir som det blir — dvs ganska likt som det är idag — och det är inte mycket vi kan göra åt det.

Allt vi — eller mera korrekt den amerikanska allmänheten — sannolikt kan vänta oss framöver är någon procents tillväxt per år, ensiffrig inflation och runt fem procents arbetslöshet. Det senare — och därvid tar han hjälp av den gamla kära Philipskurvan — är den lägsta (!) arbetslöshetsnivå som enligt Krugman är förenlig med en icke accelererande inflation.

Slika råd från socialdemokraternas nya ekonomguru förefaller väl hårdsmälta för stor delar av Rörelsen. Och ansluter sig svensk socialdemokrati till uppfattningen att fem procents arbetslöshet är en undre gräns är det ingenting mindre än en politisk sensation.

Men inte bara Ingvar Carlsson utan också Bengt Westerberg sägs ha tagit intryck av Paul Krugman när han för tredje (?) gången ändrade uppfattning om behovet av att sänka det totala skattetrycket. Det var dock mindre välbetänkt av honom.

Krugman skriver nämligen i sin bok att "givet att det värsta problemet med USA:s ekonomi är den låga produktivitetssökningen, är det svårt att argumentera för skattehöjningar som reducerar incitamenten".

Få betvivlar att också Sveriges ekonomiska bekymmer beror på den låga produktiviteten. Och med tanke på att vårt skattetryck är 50 procent högre än det amerikanska, lär det vara omöjligt att ta dessa krugmanska råd till intäkt för höga

— och än mindre höjda — skatter. Och därmed är det lika omöjligt att ta hans varningar i Dagens Industri på allvar.

Den bistra sanningen är, att en lång trend av ständiga skattehöjningar, skapat allt kraftigare skatteklar som successivt reducerat incitamenten i ekonomin att förändra och förnya. Och det totala skattetryckets storlek är ett sätt — även om det är trubbigt — att kvantifiera mängden grus som ströts i ett känsligt marknadsekonomiskt maskineri. I det perspektivet är det en självklarhet att skattetrycket måste ned.

Nu är problemet med Westerbergs skepsis mot ett sänkt skattetryck inte så stort på kort sikt. Riksdagen kan som be-

kant ändå inte fatta beslut om att sänka skattetrycket, den kan på sin höjd "bara" sänka specificerade skatter. Och med folkpartiledarens utrerat rationella hållning finns det säkert goda förutsättningar att få honom att förstå nödvändigheten av strategiska skattesänkningar.

På längre sikt är problemet ett annat. Då handlar det om den moraliska frågan var anständighetens gräns för skatteuttaget går. Att den politiska sektorns anspråk på halva nationalinkomsten ens kommer i närheten av en sådan gräns förefaller uteslutet. Men i den diskussionen lär vi tyvärr med stor sannolikhet återfinna Bengt Westerberg på de oanständigas sida.